

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2022

INICIATIVA FÓR_UM, Z. S.

REALIZOVANÉ PROJEKTY:

VYNÁŠENÍ MORANY (aktualizovaná tradice 27. 3. 2022)

SAMETOVÉ POSVÍCENÍ (karnevalový průvod 17. 11. 2022)

KREATIVITOU K AKTIVNÍMU OBČANSTVÍ (kreativní vzdělávání ve školách)

Finanční zpráva:

[Rozvaha](#) a [výkaz zisku a ztrát](#)

VYNÁŠENÍ MORANY 2022

Už od roku 2019 pořádáme na jaře aktualizovanou podobu tradičního vynášení Morany. V našem pojetí jde o veřejnou událost s účastí umělců, při němž máme příležitost pojmenovat a rituálně vykázat ze společnosti nechtěné jevy, spojované se zimou symbolizující zmar. Průvod se zpěvem vrcholí vhozením zapálené figury smrtky do řeky, po němž může přijít jaro a nový život.

Pouhý měsíc po začátku války na Ukrajině nebylo pochyb o tom, jakou podobu by měla Morana dostat. Kyj s vojenskými frčkami a generálskou čepicí v sobě skrýval jako matrijoška ještě jeden menší objekt: hlavu s tváří Vladimira Putina. Průvodu předcházela výtvarná dílna, jíž se účastnily také osoby z Ukrajiny. Celá akce měla velice silné vyznění a dobrou odezvu u veřejnosti.

SAMETOVÉ POSVÍCENÍ

SKAUTSKÝ INSTITUT V RYBÁRNĚ

POJĎME SPOLEČNĚ VYNĚST
A SYMBOLICKY SPÁLIT
ZIMU, BEZNADĚJ A SMRT.
A PŘIVÍTAT V BARVÁCH
NADĚJE A ŽIVOTA NOVÉ LÉTO.

POŘADÁ INICIATIVA FÓRUM
WWW.SAMETOVEPOSVICENI.CZ
SAMETOVÉ POSVÍCENÍ

**27. BŘEZNA
VYNÁŠENÍ
MORANY**

15.00 SKAUTSKÝ INSTITUT V RYBÁRNĚ
(U SOVOVÝCH MLÝNŮ 134/1):
ZDOBNĚNÍ SMRTKY, PŘÍPRAVA
PÍSNÍ A TANCŮ DO PRŮVODU

17.30 PRŮVOD S DOPROVODEM
SCHLAUCHBANDU VYRÁŽÍ
Z RYBÁRNĚ NA KARLŮV MOST
• PÁLENÍ SMRTKY
NA KARLOVĚ MOSTĚ
• VESELÍ BUDE POKRAČOVAT
V RYBÁRNĚ

SAMETOVÉ POSVÍCENÍ 2022

Válečný konflikt nebylo možné pominout ani v přípravách na listopadový průvod. Vždy se řídíme aktuální společenskou situací, a v roce 2022 proto logicky převážila válečná tematika. Oproti původně plánovanému formátu průvodu složeného z vícero samostatných skupin s vlastním výjevem jsme se pod vlivem společenské situace ukrajinských uprchlíků rozhodli pojednat celé Sametové posvícení zcela netradičně – jako průvod tvořený společnými silami českými i ukrajinskými občany. Vytvořili jsme mezinárodní tým s účastí ukrajinské dramaturgyně a výtvarnic z obou zemí. K výrobě jsme přizvali všechny, kdo měli zájem o výtvarné dílny a zapojení se do průvodu, převážně ženy a děti, ale také studenty středních a vysokých škol, kde rovněž tvořili tým čeští i ukrajinští studenti. Pro společné dílny jsme využili prostory komunitního centra Svitlo v rámci Skautského institutu a Edukačního centra GHMP.

Motto průvodu znělo **Výlet ještě neskončil!** a odkazovalo k situaci uprchlíků – většinou matek s dětmi, které se snažily při odjezdu z domova často uklidňovat slovy o tom, že se chystají prostě na výlet, za dobrodružstvím. V průvodu cestu ztvárňoval velký neosvětlený vlak, v jehož oknech se zrcadlily hrůzy války, a kolem něj kráčely různé masky – slunečnice, hračky, domy, které už možná nikdy nebudou domovy a další. Symbolickou ochranu jejich cestě dodával svými rozprostřenými křídly obří svítící čáp – ztělesnění života a naděje.

Průvod proběhl 17. listopadu za nepříznivého počasí, kvůli němuž jsme odsunuli začátek, aby se papírové objekty nerozmokly.

Směr, kterým se ubíraly okolnosti roku 2022, nemohl v době podání žádosti nikdo očekávat. Cítili jsme potřebu se vyjádřit k utrpení uprchlíků poetickou výtvarnou formou, protentokrát jsme opustili žánr satiry a snažili se poskytnout co největší prostor ukrajinským umělkyním a uprchlicím. Z jejich reakcí vyplynulo, že velmi ocenily možnost se zapojit, vyjádřit své pocity a ztvárnit je uměleckou formou, pro některé z nich měla výtvarná tvorba terapeutický efekt, pro jiné vítaný návrat k původní profesi, když přitom v Praze vykonávají podřadnou práci (scénografka myje nádobí v restauraci apod.). Bohužel však vzhledem k nepříznivému počasí a částečně i kvůli nepředvídatelnosti, v níž zde uprchlíci často žijí, nedorazilo na samotný průvod zdaleka tolik lidí, kolik se účastnilo výtvarných dílen. Nicméně máme za to, že i samotná výroba masek pod vedením zkušených výtvarnic měla na děti i dospělé vítaný oddechový účinek.

Průvod se odehrál 17. 11. mezi 17. a 20. hodinou a kráčel po tradiční trase z Kamy přes Karlův most a Národní třídu a skončil v Kampusu Hybernská.

Celý ročník byl opět dobře mediálně pokryt, tentokrát dvojjazyčně:

TV Zprávy: 14:40: <https://www.televizeznam.cz/tv?tf=1668553200&dotId=4834121>

ČT: Události v kultuře: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097206490-udalosti-v-kulture/222411000121117/>

ČT: Události 17. listopadu:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000101117/cast/946921/>

<https://nasregion.cz/prahou-se-prosel-karnevalovy-pruvod-kvuli-ukrajine-mel-odlisnou-podobu-306721/>

<https://prazska.drbna.cz/zpravy/spolecnost/10468-video-prahou-prosel-pruvod-pripominajici-ze-rada-ukrajincu-se-stale-nemuze-vratit-domu.html>

ukrajinsky psané zprávy: <https://radioukrajina.cz/ukrayinka-v-chechii/podiiyi/v-praz-gotyut-velykyj-karneval-jakyj-zacepyt-temy>

<https://radioukrajina.cz/ukrayinka-v-chechii/podiiyi/pragou-projsla-karneval-na-hoda-na-p-dtrymky-ykrajiny>

<ps://proukrainu.blesk.cz/foto-prazku-karnevalnu-khodu-17-lystopada-prysviately-ukraintsiam/>

<https://youtu.be/WUVsXy-fuxA>

Záznam průvodu je uložen na Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=dhtdxPjMtGc>

Děkujeme za podporu následujícím subjektům:

Magistrát Hlavního města Prahy, odbor kultury

- Sametové posvícení 2022: 100 000 Kč

Nadace Via, program Z Ukrajiny mezi nás

- Ukrajinská účast na Sametovém posvícení: 50 000 Kč

Skautský institut – komunitní centrum Svitlo a Rybárna, Edukační centrum GHMP

- Poskytnutí prostoru na workshopy zdarma

KREATIVITOU K AKTIVNÍMU OBČANSTVÍ

Po letech zapojování školních kolektivů do Sametového posvícení jsme se rozhodli dát spolupráci pevnější obrysy a vytvořili jsme workshopy pro školy, které učí aplikovat postupy tvořivé nadsázky ve výuce na středních školách a na druhém stupni základních škol.

<https://www.sametoveposviceni.cz/pro-skoly/>

Pedagogové zapojením do našeho projektu získají neotřelý nástroj, jak se studenty pracovat na průřezových tématech Rámcového vzdělávacího programu a posilovat klíčové kompetence u žáků. Učitelům (především výtvarné a občanské výchovy, ale potenciálně i dějepisu, hudební výchovy apod.) dává participace na plánovaných workshopech, případně i Sametovém posvícení možnost posílit váhu svého předmětu ve školském kurikulu. Školám pomůže participace na Sametovém posvícení podpořit projektový způsob výuky a mezipředmětovou spolupráci, to vše organickým způsobem. Účast na průvodu Sametové posvícení zároveň škole přináší zajímavou možnost sebepropagace. Podporuje komunitní roli školy a rozvoje občanských kompetencí u žáků a studentů.

K usnadnění školní účasti na průvodu Sametové posvícení vzniká metodika, kterou budeme poskytovat zájemcům včetně koordinační a výtvarné podpory. Zároveň chystáme také workshopy pro učitele.

Chápeme totiž Sametové posvícení jako užitečný nástroj pro vzdělávání mladých lidí, kdy se mohou zábavnou kreativní formou zapojit do života občanské společnosti a prezentovat svoje ideje i dovednosti na veřejnosti.

Cílem projektu je podpora kritického myšlení a kreativní reflexe aktuálních společenských témat u starších žáků a středoškoláků prostřednictvím kreativních workshopů na téma společenských problémů. Budou mít možnost prostřednictvím moderované diskuse jak vzájemně mezi sebou, tak s pozvanými odborníky z praxe a umělci, a následně prostřednictvím tematicky spřízněné interdisciplinární tvorby vstřebat konkrétní aspekty občanské společnosti, které jinak občanského vzdělávání v rámci výuky postihuje spíše jen okrajově.

Náš projekt předkládá školám možnost aktivního a opakovaného, případně dlouhodobého zapojení žáků v rámci nabízených workshopů, které mohou vyústit až v účast na podzimním průvodu Sametové posvícení ve spolupráci s etablovanými umělci. Kombinace projektového dne a aktivního zapojení do tvorby je unikátní příležitost, jak nabídnout dětem smysluplnou činnost se společenským přesahem.

Participace na přípravě a realizaci průvodu Sametové posvícení přináší studentům, učitelům a potažmo celé škole kreativní nástroj občanského vzdělávání, který umožňuje výraznou participaci studentů (studenti si volí, jaké společenské téma chtějí ztvárnit a mohou si vybrat, s jakou neziskovou organizací by mohli na přípravě průvodu spolupracovat) a má potenciál – na základě získané zkušenosti - posílit jejich chuť se dále občansky angažovat. Přínosem pro pedagogy a jejich studenty je propojení s konkrétní neziskovou organizací, hlubší porozumění jejímu tématu i fungování občanského sektoru jako takového. V průběhu příprav a realizace studenti

zároveň posilují své dovednosti demokratické diskuse, spolupráce v týmu, ale i konkrétní praktické schopnosti (koordinace týmu a rozdělení rolí, PR a prezentace na sociálních sítích, dokumentace, fundraising atd.).

OBČANSKÁ ANGAŽOVANOST S HUMOREM

- Zveme vás na **workshop**, který spojuje aktuální témata, diskusi a výtvarnou činnost!
- Zajímá vaše studenty/žáky, co se děje v jejich okolí? Sledují témata, která se týkají životního prostředí, politiky nebo osudů jednotlivců či skupin lidí?
- Zkusíme na to společně přijít, podívat se na vybrané téma blíže a pojmut ho kreativně, s nadsázkou a humorem.
- Fyzické zapojení: tvořivá činnost, pokus vtělit nápad do masky.
- Mezipředmětovost: výchova k občanství a zdraví (VOZ) na ZŠ nebo základy společenských věd (ZSV) na SŠ, výtvarná, dramatická, mediální výchova, případně další předměty podle tématu, které si mladí lidé pro ztvárnění zvolí.

Spolupráce: Pragkontakt, Gymnázium Na Prašazce a německé gymnázium Bismarck, výtvarník: Gilberto Conti, téma: V zajetí idešlu krásy, 2019.

Sametové posvícení je satirický karnevalový průvod, který tematizuje nejruznější aktuální společenské problémy. Už od roku 2012 slavíme Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodní den studentstva poukazováním na to, co podle nás nefunguje dobře a je třeba s tím něco dělat.

Spojujeme proto různé neziskovky a občanské spolky se studenty, výtvarníky, hudebníky a performery, aby společně přetavili to, co je nejvíc páli, do satirického výjevu, který na problém upozorní veřejnost neotřelou kreativní formou.

Gymnázium Elišky Křesnohorské, výtvarnice: Kateřina Borovičková, téma: Od ucha k uchu, 2021.

Pořádající instituce: Sametové posvícení je členem platformy uMĚNĚM
Cílová skupina: mladí lidé od 13 let a výše (15–30 studentů)
Věková skupina: Střední školy, 8. – 9. ročník ZŠ
Délka aktivity: kratší verze: 3 vyučovací hodiny
 delší verze: 4–5 hod. projektové dopoledne
Výstup: kratší verze: návrh výjevu, který upozorní na vybrané téma
 delší verze: návrh masek a podoby průvodu
Cena: zdarma (případně náklady na cestovné)
Lektoři: **Mgr. Romana Bartůňková:** VŠ a SŠ pedagožka a metodička, výtvarnice, koordinátorka kulturních a komunitních akcí a členka platformy pro kreativitu ve vzdělávání - Máš umělecké sřvevo? a spolupracovnice platformy Sametové posvícení. galerieroomin@gmail.com
Josef Koblic: volně tvořící umělec, restaurátor, performer, pedagog, umělecký řezbář, amatérský herec. Absolvent kurzu kreativní pedagogiky na Pražské DAMU. Od roku 2014 vedoucí uměleckořemeslných dílen Sametové posvícení. josef.koblic@gmail.com

Ztvárnění aktuálních masek jde i online. Studující 2. ročníku Gymnázia Na Zatlance se do toho pustili s nadšením během distanční výuky během covidu. Poznáte, jaká témata se v maskách skrývají?

Pro rezervaci workshopů na vaši škole a více informací nás kontaktujte na: skoly@sametoveposviceni.cz
 sametové posvícení
www.sametoveposviceni.cz

Projekt je realizován za finanční spoluúčasti Evropské unie prostřednictvím Národního plánu obnovy a Ministerstva kultury.

Projekt byl podpořen Ministerstvem kultury z Národního plánu obnovy
 - Kreativitou k aktivnímu občanství: 417 000 Kč na školní rok 2022/23